

Petra Zhřivalová



STÍNY STADIONU

OSMDESÁTKY V SEVŘENÍ
SPARTAKIÁDNÍHO VRAHA

román

xyz

Stíny stadionu

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.xyz.cz

www.albatrosmedia.cz



Petra Zhřivalová

Stíny stadionu – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS  **MEDIA**

Petra Zhřivalová
STÍNY STADIONU

Petra Zhřivalová

**STÍNY
STADIONU**

xyz

Než začnete číst.

Ponořte se do příběhu, který se možná nikdy nestal, ale stát se mohl. Zavřete oči a představte si dobu, kdy život plynul pod rouškou šedi, která se neodrážela jen na fasádách panelových domů, ale i v myslích lidí. Byla to éra, kdy slovo svoboda znělo jako ozvěna z jiného světa, do něhož nebylo možné vstoupit. Totalitní diktatura držela pevně opratě životů, které se odehrávaly podle předem daného scénáře. Komunistická strana byla všudy přítomná – v ulicích, na plakátech, v domácnostech. Její moc sahala do každého zákoutí, každého snu, každé ambice, nahlížené prismaticem „kolektivního dobra“.

Bylo to období, kdy se na stadionech po celé republice pořádaly masové spartakiády. Pamatujete si na ty obrazy? Tisíce identických postav, synchronizovaných v pohybu, jako by byly součástí jednoho obrovského organismu. Rytmus hudby, uniformní cvičební úbory, úsměvy pečlivě nacvičené před zrcadlem. Spartakiáda nebyla jen sportovní událostí, byla demonstrací moci, symbolem jednoty a kontroly. Nikdo nechtěl vyčnívat. Vyčnívat znamenalo riskovat. A tak cvičili všichni – děti, dospělí, důchodci –, ve jménu ideje, kterou mnozí už dávno přestali chápat.

V rádiích zněla hudba pečlivě vybraná tak, aby neurážela citlivý sluch cenzorů. Dobovým hitparádám vévodila jména, která rezonovala s tehdejšími ideály. Jiří Štědroň a jeho Plameny zaplňovali éter písněmi, které měly být oslavou života, ale ve skutečnosti jen odváděly mysl od reality. Hudba byla únikem, přestože i ona byla omezena. Každý song musel projít schvalovacím procesem. V textech nesmělo být nic, co by zpochybňovalo vládnoucí režim. A tak se zpívalo o lásce, o přátelství, o přírodě – nikdy o svobodě.

V obchodech nebylo moc věcí, které by stály za řeč. Regály často zely prázdnotou, a když už se něco objevilo, lidé stáli v sáhodlouhých frontách. Čěčka – barevné plastové spojovací kroužky, které se původně používaly na záclony, se staly neoficiální měnou dětských snů. Kdo měl čěčka, měl moc. Obchodovalo se s nimi, darovala se, kradla se. Byla symbolem dětství v době, kdy dětská radost musela být nalezena v těch nejjednodušších věcech. A pak tu bylo časopis Bravo. Tento německý magazín se k nám dostával pokoutně coby okno do jiného světa – světa západní kultury, módy a hudby. Každá stránka byla pokladem, každý článek měl cenu zlata.

A co dovolené? Ty byly možné jen ve spřátelených zemích. Československé rodiny toužící po chvilku odpočinku mířily do Bulharska, Rumunska, NDR. Slunce, moře, písek – to vše bylo lákavé, ale nikdy zcela bezstarostné. I v cizině byl cítit dohled. Každá věta, každé gesto mohlo být špatně pochopeno. Svoboda byla iluzí, která skončila ve chvíli, kdy jste se vrátili na hranice a prošli celníci.

Ale nebyly to jen drobnosti každodenního života, které formovaly šedivou atmosféru osmdesátých let. V pražských ulicích řádil vrah Jiří Straka. Jeho zločiny otráslы celou zemí. Strach se plížil uličkami, vstupoval do domácností, do snů. Smrt, obvykle skrytá za zdmi nemocnic, se najednou stala všudypřítomnou.

Lidé se báli chodit ven, báli se o své děti, o své blízké. Uniknout nebylo kam.

Teď se do šedivých osmdesátek na chvíli vraťme. Do doby, která je tak vzdálená, a přesto stále znepokojivě blízká. Do doby, kdy lidé žili pod tíhou režimu, ale dokázali si najít chvíle radosti, naděje a lásky. Tento příběh je podobný tisícům jiných, a přesto je jedinečný. Je autentický, protože odráží skutečnost, která nás formovala, i když jsme si to možná nechtěli přiznat.

Petr Tychtl

Marcela se snažila vychytat ten nejlepší úhel, z kterého by se mohla v zrcadle pořádně prohlédnout. Nebylo to ani trochu jednoduché. Koupelna byla malá a úzká, zrcadlo viselo nad umyvadlem hned vedle dveří, takže pro získání potřebné perspektivy nebylo kam poodstoupit. Zkoušela se posunout směrem ode dveří dovnitř místnosti, čímž by se viděla z trochu větší dálky, ale po pár krocích ji zrcadlo zradilo a její odraz zmizel. Povzdechla si a poraženecky se vrátila před jeho střed. Sklo teď zachycovalo její obličej, posetý stovkami drobných světle hnědých pih. Ty souperily spolu s jejíma nohama a faktem, že nosí brýle, o první místo mezi mindráky. Zlatá medaile mezi nimi kolovala v téměř pravidelném rytmu. Aktuálně patřila nohám a Marcela proto naprosto nutně potřebovala vidět, jestli sukně, kterou si ušila, její fatální nedokonalost dostatečně zakrývá. Je nomže z tohoto místa bylo naprosto bez šance zachytit odraz části těla, která byla níž než prsa. Možná kdyby si přitáhla z kuchyně židli a postavila se na ni, by dosáhla kýženého pohledu. Ale to se jí bez povšimnutí ostatních nepodaří. Jejich byt byl tak poloviční velikosti, než by potřebovali.

Jako dítěti jí to ani nepřišlo, s rodiči a o tři roky starší sestrou se do třípokojového bytu krásně vešli. Když se ale

Lenka kvůli neplánovanému těhotenství musela vdát a přistěhoval se k nim její novomanžel Víťa, začalo to být nesnesitelné. Marcela brala úkorně, že se musela vystěhovat ze společného dětského pokoje, který rodiče určili novomanželům. Dali jim svou manželskou postel z ložnice (nejmenší obytné místnosti v bytě), protože tam se přestěhovala Marcela – oni si na noc rozkládali gauč v obýváku. Do původní ložnice se vešla šatní skříň, psací stůl, židle, bedna na peřiny a Marcelina válenda, ta Lenčina putovala na chatu. Určitě se tam ještě využije, minimálně pro Leničku, až povyroste a přestane spát ve své dětské postýlce. Do té doby ale bude nutné přistavit v chatě další pokojíček, protože do dvou miniaturních ložnic už se válenda nenarve. Zatím na Leničku počká ve sklepě.

Chata představovala pro Marcelu větší peklo než pražský byt – byla v podstatě identické velikosti, jen obýván byl spojený s kuchyňským koutem. A klíčový rozdíl, který činil pobyt na ní horším než doma, byla dřevěná kadibudka, umístěná asi dvacet metrů od chaty v přilehlém lesíku. Chata sice měla sprchu, ale přistavěnou zvenku v době, kdy se rodiče konečně odhodlali k pořízení vlastního vrtu na pozemku. Pak konečně mohli do chaty zavést vodu. To si Marcela velmi dobře pamatuje, chodila tenkrát už do čtvrté třídy. Tehdy jí přišlo luxusní, že už nemusejí nosit vodu ve velkých konvích s poklopem z nedařlé studny, volně k použití všem v chatové osadě. Voda pěkně tekla v kuchyni do umyvadla jako v normálním bytě. Sprcha v létě taky budila zdání normality. Jenže v momentě, kdy nebyla zrovna letní horka, byl jediným zdrojem tepla proud vody, který na sebe člověk pouštěl. Průtokový ohřívač ovšem nebyl nejvýkonnější, takže se muselo počítat s pár litry teplé vody, vycházející tak akorát na smytí mýdla. A pak se zase muselo čelit chladu, který číhal hned za dveřmi sprchy. Rodiče trvali

na tom, že na chatu se jezdí až do Dušiček, Marcela si proto ledových zážitků z večerní hygieny užila bezpočet. Kadibudka ji zase naučila pít nejpozději v šest večer, aby nemusela v noci (a většinou v zimě, přičemž ani léta nebývala u Sázavy horká) ve tmě na záchod. Program na chatě Marcele evokoval galeje, jak se o nich učili na základce. Její otec každopádně splňoval parametry otrokáře tím, jak jim neúnavně vymýšlel nekonečné natírání plotu, okapů, okenic, nakonec i celé chaty.

Na Lenčině nuceném sňatku bylo pozitivní, že Víťa rozšířil řady otroků a automaticky přebral úlohu toho, který je otci pořád po ruce. Dřív se v ní Marcela s Lenkou střídaly podle toho, které se podařilo vymyslet si dříve nějakou neodkladnou práci v kuchyni. Od chvíle, kdy Lenka otěhotněla, ale měla ne-
napadnutelnou výmluvu, proč musí sedět, nebo dokonce i ležet vevnitř v chatě nebo venku v síťové houpačce. Takže Víťa vlastně Marcelu zachránil. Na druhé straně s nimi pořád byl, v miniaturním bytě, v pidi chatě, narvaný s nimi vzadu v autě, neustále přítomný, kvůli němu musela Marcela na chatě spát na spartakiádním lehátku u rodičů v ložnici. Samozřejmě Lenka usilovala o to, aby alespoň po svatbě mohli zůstat sami v Praze, když rodiče s Marcelou pojedou na víkend pryč. Otec byl ale nadšený z nové výkonné pracovní síly a na Víťových výjezdech na chatu trval. A Lence samotné se v Praze být nechtělo, což Marcela absolutně nedokázala pochopit. Pro ni to byl nesplnitelný sen, nepřipadalo v úvahu, aby ji nechali doma samotnou.

Ten den, kdy Víťa obdržel povolávací rozkaz, patřil k Marceliným nejšťastnějším. Jeho odvedení na vojnu sice nevrátilo rodinné uspořádání do původní podoby, v tom bránila malá Lenička, ale alespoň zmizel jeden člověk, který zabíral místo v koupelně nebo na záchodě a zvyšoval tak pravděpodobnost, že se tam Marcela nedostane hned, když bude potřebovat. I za

cenu toho, že se musela vrátit do role otcovy pravé ruky na chatě, to byla výhra.

Zastavila neukázněný proud myšlenek, který ji zavál daleko od zrcadla, a znovu se zadívala na svůj obličej. Když se oprostila od soustředění se na brýle a pihy, přišel jí docela ucházející. Měl oválný tvar, oči měla velké (a díky brýlím ještě větší) a hnědé. Pusu neměla ani příliš malou, ani nápadně velkou, aby sváděla ke vtipům o černošských trumpetistech, prostě akorát. Obličej působil dokonale symetricky a rámovaly ho husté dlouhé světle hnědé vlasy. Ty považovala Marcela za něco, co je na ní opravdu podařeného. Pokračovala pohledem v zrcadle dál, krk měla taky takový akorát, stejně jako ramena a prsa. Byla docela štíhlá, což se asi nedalo přičítat dietám, které solidárně držela vždycky, když se do nich pustily máma s Lenkou. Stejně jako ony to totiž vydržela maximálně dva dny a pak se zase všechny navrátily k původnímu stylu stravování.

Lenka by teda zhubnout opravdu potřebovala. Od porodu už uběhl rok a ona vypadá stejně, jako když přišla z porodnice se řvoucím miminem v zavinovačce. Vlastně vypadá hodně podobně, jako když ji táta s mámou do porodnice vezli jejich nablýskaným embéčkem v barvě hořčice. Tak ji táta hrdě označoval, byl na auto neskutečně pyšný a jeho údržbou trávil veškerý volný čas, který mu zbýval vedle zušlechťování chaty. Každopádně, když byl mimo doslech, s Lenkou říkaly barvě jejich auta průjmová, podle ní taky mluvily o autu jako o průseru. Marcela se i teď při této myšlence uchichtla. „Jak ses dostala do porodnice, Leni? Průserem.“ To naprosto přesně vystihovalo situaci.

Marcela dodnes nepochopila, jak se ségra, kterou vždycky považovala za mnohem chytřejší, než byla ona sama, mohla nechat zbouchnout. Navíc studovala zdrávku a musela vědět, jak

to v těle chodí a jakým mechanismem vznikají děti. A kdyby náhodou zrovna chyběla, když to ve škole brali, mohla si znovu přečíst knížku *Děvčátka, na slovíčko...*, kterou od mámy dostala k Vánocům v prvním ročníku. To Marcela takhle blbá nebude. Nic proti dětem nemá, koneckonců s Leničkou je docela zábava. Ale když je to na chvíli. Muset se o ni starat a být pořád uvázaná doma jako Lenka, to by opravdu nebrala. Chce si pořádně užít život.

Marcela si povzdychla. V její touze jí brání dva důvody: křivé nohy a fakt, že kvůli strachu rodičů, aby předčasně neotěhotněla jako Lenka, musí být každý den nejpozději do sedmi večer doma. Za pár dní začínají taneční, tedy šance, že by mohla potkat JEHO. Kluka, do kterého se zamiluje, on do ní a budou spolu prožívat lásku. Její kontakty s opačným pohlavím byly naprosto minimální, takže nějaké seznámení bylo zcela vyloučeno. Učila se švadlenou. Jak již označení napovídalo, švadleny jsou ženy, tudíž ve škole kluka potkat nemohla. A vzhledem k přísnému domácímu režimu byla šance potkat ho někde třeba na diskotéce nulová.

Marcelu ze zamyšlení vytrhl zvuk dveří koupelny, které se pohnuly v zárubni. Zámek je nepustil dál než pár milimetrů, ale i to vytvořilo pronikavé nepříjemné bouchnutí. Vzápětí se ozval sestřin naštvaný hlas: „Co tam vyvádíš, Marcelo? Okamžitě otevři, potřebuju namočit plíny!“

Marcela potlačila povzdech. Soukromí jí není dopřáno ani v koupelně. Naposledy vrhla pohled do zrcadla v zoufalé snaze zahlédnout více ze spodní části své postavy a pak poslušně odemkla.

„No konečně! Cos tady dělala?“ Lenka se zatvářila, jako by ji přistihla při smrtelném hříchu.

„Nic. Zkousím si sukni a potřebovala jsem na to trochu soukromí. Ale to je v téhle rodině asi naprosto nemožný!“ vmetla

sestře do tváře vzdorně a odkráčela do svého pokoje. Přes dveře, které za sebou rázně zavřela, slyšela, jak si Lenka stěžuje mámě.

„Slyšela jsi, jak je drzá? Co mám podle ní asi dělat, když potřebuju prát?“

Marcela si opatrně svlékla svou novou sukni a složila ji přes židli u psacího stolu. Natáhla si tepláky, svalila se na válendu, rukama si podložila hlavu a snažila se odstříhnout od mámina hlasu, který konejšivým tónem Lenku uklidňoval. Ačkoli byly v druhé polovině bytu, slyšela každé jejich slovo. Rozhodně teď neměla náladu poslouchat jejich konverzaci, potřebovala se soustředit na své problémy, tedy vzhledové vady a možnost se s někým seznámit. Musela vytvořit nějakou zvukovou bariéru, aby si vytvořila pocit soukromí.

Sedla si a natáhla se k bedně na peřiny, na které stál magnetofon s přehrávačem. Měla v něm vloženou kazetu svého oblíbeného Mira Žbirky. Jeho písničky jí vždycky přivodily pocit, že ji v životě čeká něco krásného. Aktuálně na ni takto působila písnička „Múr našich lások“. Musela přetáčet pásek zpátky, aby si ji mohla pustit, dělala to téměř neustále, takže už měla docela dobře vychytané, kdy jej zastavit. Netrefila to jen o kousek, přejela až do předchozí písně, ale to nevadí. Pořádně se uvelebila na válendě, zabořila hlavu do polštářku, jehož povlak uháčkovala před dvěma lety v pionýrském oddíle Robinsonky, zaměřeném na ruční práce, kam nadšeně docházela.

Marcela se tak zabrala do vlastních myšlenek, že ani nezaregistrovala začátek své nejoblíbenější písně, vlastně takové aktuální soukromé hymny. Až teprve u „túlavých psov, dievčenský žiaľ“ jí došlo, jak nesoustředěná je. Prudce se posadila a s povzdechem zastavila přehrávání magnetofonového pásku. Teď bude muset znovu přetáčet zpátky. Tu písničku si prostě potřebuje užít pořádně, a to od začátku. Ale i tak vlastně

měla tahle akce kýžený efekt, úplně se jí podařilo odstříhnout se od mámy s Lenkou.

Poslední takty předchozí písně znějí podruhé a Marcela se soustředí na každický tón, aby zase nepropásla svou hudební mši. Je tady, Marcela se na válemdě pohupuje a cítí, jak jí rytmus hudby rezonuje v břiše. A ten božský Mekyho hlas, zní tak strašně mile a blízce. Téměř ani nedýchá, jak intenzivně se soustředí na vnímání každické fráze písničky. Seanci náhle přeruší zvonek u dveří bytu, pak jejich rázné otevření a rozjařené hlasy.

„Kde máte tu tanečnici? Budete koukat, co jí nesu!“

Tetu Květu museli slyšet i v posledním, třetím patře jejich dvouletkového činžáku. Je hlučná a skoro pořád se směje, ale Marcela ji právě pro tu její veselost miluje. Okamžitě vypíná kazeták a vybíhá z pokoje, má z její návštěvy radost – a samozřejmě je taky zvědavá, co jí teta přinesla.

Ta se zrovna snaží nasoukat v kuchyni za stůl, aby usedla na rohovou lavici potaženou červenou koženkou. Je host, bude obskakována, tak je nesmyslné, aby obsadila jedinou židli volně stojící u jídelního stolu. Tam sedává máma, aby mohla vybíhat a nemusela přitom nikoho zvedat. O svou stranu stolu se ale nově dělí s Leničkou, usazenou ve vysoké dřevěné stoličce. Aktuálně je stolička rozložená jako křesílko se stolečkem a stojí v obýváku a Lenka se snaží přesvědčit Leničku, aby tam vydržela sama a kreslila si. Lenička samozřejmě v roce kreslit neumí, ale čmárá pastelkou po papíře a tváří se důležitě. Jenomže ji to baví maximálně půl minuty a dere se ven, chce do kuchyně za návštěvou. Není hloupá, ví, kde teď bude největší zábava.

„Mami, ona furt vyležá! Co mám dělat?“ V Lenčině hlase zní směs permanentní únavy a momentálního zoufalství.

„No musíš ji zabavit! Třeba si s ní stav kostky,“ krčí máma rameny. Obvykle reaguje akcí a hlídání Leničky přebírá, ale ne

když přijde na návštěvu její sestra. Z té si nenechá ukrojit ani minutu, s nikým jiným se tak neuvolní a nezasměje jako s ní. A Květa to má asi podobně, protože k nim chodí minimálně jednou týdně.

Jenomže Lenka by si tetu taky ráda užila. Do zorného úhlu se jí dostane Marcela, ale jen co se jejich pohledy střetnou, Marcela odtuší: „Zapomeň.“ Vzhledem k velikosti bytu je v kuchyni jen o pár sekund později a bouřlivě se s tetou vítá, někdo neinformovaný by si mohl myslet, že se tak rok neviděly. Od tetiny poslední návštěvy přitom uběhly tři dny.

„Marcelko, počkej, kde mám tu tašku? Prokrindapána, já jsem ji nechala v předsíni! Podej mi ji, jo, ať zase nemusím hned vylézat.“ Květa se podívá na své objemné tělo, napasované mezi lavicí a jídelním stolem jako dokonalé těsnění.

Marcela obratem plní tetino přání, její tašku pozná hned. Je velká a kožená, z Indie, jak je to na cedulce všité vevnitř napsáno. Má hnědý podklad s barevnými květy a dominují jí dva velcí sloni, kteří se dotýkají choboty jeden druhého. K tetě se ohromně hodí, přitahuje pozornost a je fakt velká. A taky se každému líbí. Teta je docela podobná zpěvačce Ladce Kozderkové – váží sice o dobrých pětadvacet kilo víc, ale charisma má stejné.

Marcela podá tetě tašku přes stůl a zaleze na lavici vedle ní. Ačkoli je docela štíhlá, oproti tetě téměř hubená, pro pohodlný pohyb tam není dost prostoru ani pro ni. Teta v tašce zašátrá a nejprve vyloví kožené červené cigaretové pouzdro, které má i kapsičku na zapalovač. Položí je na stůl, ale zapálí si teprve, až před ni máma postaví turka ve skleničce na grog. Každému se takové pocty nedostává, většinou dostane obyčejný hrnek. Ale když přijde Květa, je to svátek a káva není servírována v ničem jiném. Bez ohledu na to, že vzhledem k četnosti jejích návštěv to vlastně žádná výjimečná událost není.

Teta znovu vnoří ruku do tašky a vytáhne balíček v šustivém papíru.

„Na, to je pro tebe,“ podá ho neteři a z jejího obličejce lze vyčíst radost, že ji může obdarovat něčím opravdu výjimečným. Marcela nedočkavě roztrhne papír, už podle pohmatu si je jistá, co je uvnitř. Z obalu vykoukne látka neobvyklé tlumené zelené barvy. Zkušeně ji promne mezi prsty, podívá se na tetu a v úžasu hlesne.

„To je krepdešín?“

Květa spokojeně pokývá hlavou a triumfálně se zadívá na svou sestru Blaženu, která před ní právě staví sklenici s kávou. Otevře pouzdro na cigarety, jednu si vytáhne, vloží mezi rty a zapálí. Spolu s kouřem vyfoukne směrem k Marcele odpověď: „Krepdešín.“

Blažena se posadí ke své kávě na druhém konci stolu, natáhne přes něj ruku a taky podrobí látku testu dotykem. „Opravdu krepdešín,“ vydechne s téměř nábožnou úctou. „Kde se ti ho podařilo sehnat, Květuško?“

Teta zkontroluje, že jí pohledem na rtech visí nejen sestra, ale i obdarovaná neteř, znovu potáhne z cigarety, jako by neuměla odpovídat jinak než s kouřovým efektem, a ochotně vysvětluje: „No holky, to byste nevěřily! Víte, jak mám takovou tu novou kolegyni, co je tak pomalá, že jednu stránku přepisuje celý den?“

Blažena si zamíchá lžičkou kávu, taktéž ve sklenici na široké nožce, olízne ji a položí na umakartový stůl. Vytáhne si cigaretu z krabičky, na rozdíl od tety žádné pouzdro nemá, nosí je volně v kabelce. Kouří sparty, jako táta, zatímco teta holduje značce Femina. Ta je podle Marcely mnohem elegantnější, i když teta stejně krabičku strčí do pouzdra, kde není vidět. Ale do tak krásného pouzdra by se jiné cigarety ani nehodily.

Blažena si zapaluje a přitom kýve souhlasně hlavou, ví, o kom Květa mluví. Té holce už se tolik nasmály, když jim sestra vyprávěla, jaké nemehlo šéf přijal jako písárku do jejich administrativního oddělení ČKD ve Vysočanech. Je to ale dcera šéfovy sestřenice, takže není pochyb o tom, že ji nevyhodí.

Květa zkontroluje pohledem, zda jsou všechny orientované ohledně hlavní postavy příběhu, jež se chystá vyprávět. A to včetně Lenky, která se postavila do dveří kuchyně, aby o nic nepřišla, ale zároveň mohla nahlízet do obývacího, kde zanechala svou ratolest.

„Už jsem vám vyprávěla, jak píše těma dvěma prstíčky, nemůže absolutně nic stíhat. Pořád jí to prochází, přízeň šéfa se nekritizuje, ale jí je to asi samotný blbý, že neplní normu, protože jsem ji minulý týden přistihla na záchodech, jak brečí.“

„To jsi nám ještě nevyprávěla,“ protestuje Lenka, rychle hodí pohled na dítě, které aktuálně sedí na zemi na koberci a dává umělohmotné kroužky na stojánek. Sice ne podle velikosti, jak by se správně mělo, ale Lenka potlačí pokušení jít je opravit a místo toho rychle vytáhne z mámina balíčku jednu spartu. Místo prosby o svolení na ni mrkne a místo souhlasu se jí dostane mávnutí rukou.

„Nevyprávěla,“ krčí Květa rameny. Proč by taky měla, historky si pečlivě vybírá. Kritériem je, aby byly veselé a vyvolaly salvy smíchu. Za tímto účelem je ochotná obětovat i jejich soulad s pravdivým průběhem. Mají pobavit a zvednout náladu. Nikdy to takhle otevřeně neventilovala, ale předpokládá, že obecenstvo, stejně jako ona, upřednostňuje veselí a zábavu.

„Abych to zkrátila a dostala se k tomu podstatnému. Prostě na hajzlu bulela jak želva, tak jsem se s ní dala trochu do řeči, abych ji uklidnila. No a taky jsem si od ní vzala nějaké ty papíry na přepis a pomohla jí s tím.“ Květa se dramaticky odmlčí

a potáhne z cigarety. Její specializací jsou veselé historky, ale má cit pro přednes a neztratí se ani v oblasti vážných situací.

„Já myslela, že je to pěkná kráva! A ty jí pomáháš?“ Lenka zní trochu rozhořčeně, má ráda, když jsou věci jasné. Odklepává popel do popelníku uprostřed stolu, rychlým pohledem kontroluje dítě v obýváku a pak se rozhoduje. „Dám si kafe s váma. Než půjdu koupat, to stihnu vypít.“

Příprava kávy v podstatě nevyžaduje, aby se pohnula z místa, kde stojí. Ode dveří kuchyně dosáhne na sporák, kde stojí smaltovaná široká konvice na vodu, na vodovodní kohoutek i do linky pro hrníček a kávu. Ta je skladovaná ve skleněné dóze s tlustým víčkem, které při otevření vydává mlaskavý zvuk. Lenka si odměrkou nasype kávu do svého hrníčku od granka. Ten hrníček ji provází od dětství, a když jí Marcela navrhla, že už by ho měla přenechat Leničce, půl dne s ní nemluvila. Tak silný citový vztah ke svému hrnku má. Nakonec do něj vhodí ještě dvě kostky cukru. Miluje sladké a je to na ní vidět. Vždycky byla holka krev a mlíko, ale co otěhotněla, vypadá pořád jak březí hrošice, tedy aspoň Marcele tak připadá. A asi nejen Marcele, protože máma utrousí: „Ten cukr by sis tam dávat nemusela, Leni.“

Lenka nasadí takový výraz, že je jasné, jak moc se jí mámino napomenutí dotklo – nikdo ji nechápe, má pořád na krku Leničku, nemá chvíli pro sebe, v noci se nevyspí, kde má najít čas a energii na hubnutí? Tuhle situaci ale Květa zvládne zneutralizovat během mžiku.

„Nech ji, Blaženko! Teď si ještě dopřejme! Hubnout budeme pak, sousedka mi slíbila dietu, co má od sestřenice z Ameriky, držej ji hollywoodský hvězdy, když potřebujou rychle zhubnout kvůli roli. Je to rychlé a snadné, tak proč se teď trápit.“ Květa spiklenecky mrkne na Lenku, v tomhle jsou v jednom klubu, ona sama

má v kafi tři kostky cukru, které jí tam Blažena dala ještě před tím, než kávu zalila vroucí vodou. Zná svou sestru i její návyky.

„Fakt? A v čem ta dieta spočívá?“ chytne se okamžitě Lenka. Není schopná ani omezit cukr v kafi, ale zhubnout by chtěla, hlavně do Vánoc, kdy má Víťa dostat opušťák a budou konečně opravdu spolu. Jasně, jezdí za ním i s Leničkou, když má vycházku, táta je vozí průserem do Chebu, kde je Víťa přidělen k pluku první motorizované jednotky. Službu vykonává ve skladu, ale i tak se tváří důležitěji než ministr obrany. Marcela se ani trochu netěší, až ho na Vánoce pustí domů. Tu jeho důležitost okamžitě převezme i Lenka a začne si vynucovat zvláštní ohledy, aby jejich mladá rodina mohla trávit čas odděleně. Proti tomu by Marcela absolutně nic neměla, kdyby byli soběstační a neokupovali její životní prostor.

„No to já nevím, ona mi tu dietu teprve opiše, teď nemá čas, přijel jí bratr s rodinou ze Zvolena a ona s nima musí chodit po Praze.“ Květa si zapálí další cigaretu a lačně natáhne kouř do plic, jako by to byla dnešní první. Teta kouří víc než fabrika, ve které pracuje, jak s oblibou říká Marcelin táta.

„Ale zpátky k Dáše, té mojí kolegyni. Prostě jsem jí trošku helfla, a fakt jenom proto, že mi jí přišlo líto. Ona se vlastně asi snaží, ale psát dvěma prsty, to je absolutně bez šance stíhat. Nemůže za to, že je příbuzná šéfa,“ obrací najednou teta názor o sto osmdesát stupňů, měreno od poslední návštěvy.

„No a představte si, že mi dneska přinesla tenhle krepdešín! Že mi jako moc děkuje za pomoc a jak si toho cení. Ono se obecně ví, že si šiju, tak asi proto mi přinesla látku.“ Květa se zase odmlčí, aby si lokla kávy a dala práska cigarety. Nejspíš tak sbírá sílu na svůj hurónský smích, který následuje. „Jenomže pro mě by to bylo tak na podprsenku! A šít si podprdu z krepdešínu, navíc týhle bohovský barvy, to by byl hřích! Tak

jsem si hned vzpomněla na naši tanečnici, ta je jak lunt, pro ni z toho vyjde na plesový šaty!“

Všechny se připojí ke Květinu smíchu, i když v tom Lence Marcela slyší trochu křeč, a to nemá stoprocentní hudební sluch, alespoň podle názoru učitelky na základce. Na učňáku už hudebku nemají, tak to nemůže konfrontovat s dalším odborným posouzením.

Marcela si sice jako lunt nepřipadá, ale oproti mámě a Lence má trochu křehčí konstituci. Koneckonců všichni jí odmala tvrdí, že je celá babička Králová, tátova máma. Ta umřela dřív, než se Marcela narodila, ale podle fotek jsou si všichni jistí. Nebo spíš postupují vylučovací metodou, Marcela není ani trochu podobná mámě a Lence, tak zbyla první příbuzná z otcovy strany. Je fakt, že na těch pár fotkách, co po ní zbyly, působí babička docela subtilně. Opak žen z rodu Svobodových, jak se před provdáním jmenovaly teta a máma. Ty jsou spíš širší než delší, i když i na výšku Marcelu přechuhují alespoň o deset čísel. Tak trochu obryně. Do všech světových stran. Díky nim si Marcela uvědomuje, jak je snadné ušít si něco slušivého ve velikosti 38 a téměř nemožné docílit téhož ve velikosti 48. I když teta, taky vyučená švadlena a Marcelina inspirace, to nevzdává a dál si ve volném čase šije. Před mnoha lety si udělala večerní školu pro pracující a od té doby je zaměstnaná jako kvalifikovaná administrativní pracovnice. A jí slušivost přes velkou konfekční velikost vychází, což Marcela přičítá celkovému kouzlu osobnosti, jehož se jí dostalo a kterým nikdo další v široké rodině nedisponuje.

I dnes, kdy má na sobě oblíbené šátkové šaty, tedy sešitých několik bavlněných pestrobarevných šátků, s velkým výstřihem do V, krátkými rukávy a v délce ke kotníkům, působí jako nějaká kinohvězda. Každý jiný by prostě vypadal jak v oblečení na doma, ale teta ne. Ta dělá dojem, že právě slezla

z jeviště, kde hrála hlavní roli. A to si šaty v pase sebevědomě ozdobila výrazným koženým páskem s velkou sponou, který ještě zdůrazňuje úctyhodnost jejich tělesných rozměrů. Kdokoli další by vypadal prostě příšerně, ale za tetou se s obdivem ohlížejí nejen muži, ale i ženy.

Teta má kromě dramatického projevu a pelu filmové hvězdy i šestý smysl pro ty nejmenší potlačené emoce, protože se natáhne přes stůl, jemně poplácá Lenku po ruce a přesvědčivě pronese: „Počkej, my dvě budeme jak laňky! Až půjdu od vás, zazvoním na Milunu a připomenu jí, ať mi tu hvězdnou dietu opíše hned, jak slovenská přízeň zase vyfčí směr Zvolen!“

„Jak dvě? Tři! Já chci taky zhubnout!“ Máma vypadá skoro rozčileně, jak na ni mohly zapomenout. Copak nevidí, že i ona zabírá v malometrážním bytě víc místa, než je únosné? A hlavně víc, než je estetické vedle jejího manžela, který má klasickou Královskou subtilní figuru?

Teď je to Marcela, které se začne lehce svírat hrdlo smutkem z vyčlenění z kolektivu, do kterého chce patřit. Toho si užívá dost ve škole, aspoň doma si chce být svou příslušností ke smečce jistá.

„Taky do toho s váma jdu,“ prohlásila proto rozhodně, aby nikoho nenapadlo jí to vymlouvat. Toho se jí ale docílit nepodaří, Lenka reaguje téměř okamžitě.

„A to jako proč? Stejně to vydržíš jenom den, jako vždycky, a tím nám zkazíš morálku, že to vzdáme i my.“

Marcela válčí se slzami, které se jí derou do očí. Tohle je od Lenky pěkná podpásovka! Pravda je, že s nimi drží dietu vždycky, když se do ní ona s mámou pustí. Což bývá zhruba jednou za dva měsíce. A nikdy to Lence nevadilo. A není ani pravda, že je to Marcela, kdo to první vzdá. Většinou je to takové kolektivní rozhodnutí, že to nemají zapotřebí. Velkou roli

v tom nepochybně hraje fakt, že máma pracuje jako kuchařka ve školce a nosí každý den domů ve velké kostkované tašce pětilitrové zavařovačky od okurek plné jídla, které děti nesnědly. Je to velmi praktické, nemusí už doma, vyjma víkendů, vařit. A celá rodina má teplé večere, dokonce dvouchodové, nejprve polévka a potom hlavní jídlo. Bohužel nosí školkové přebytky i v období diet, které samozřejmě její štíhlý manžel nedrží, tak aby měl co jíst. A v obvyklých porcích. Takže konec diety bývá dost rychlý.

Ale tentokrát je to poprvé, co hubnutí iniciuje Květa, tedy výjimečná událost. A Lenka ji chce Marcelu upřít.

Tetiny radary nezklamaly ani tentokrát.

„Marcelko, ty opravdu hubnout nepotřebuješ! Ale jestli pomýšlíš na předvádění modelů pro Dům módy, tak bys samozřejmě měla jíst jako hollywoodská hvězda a rozšířit naše řady,“ rozřehtala se teta zase svým nakažlivým smíchem, ke kterému se okamžitě všechny přidaly.

„A první model by mohly být ty krepdešínové šaty do tanečních! Co myslíš, jaký střih by to chtělo?“ vrací Květa pozornost k látce, která byla příčinou její dnešní návštěvy. Nezapře v sobě švadlenu, baví ji představovat si šaty, které z běžně nedostupné látky mohou vzniknout.

Marcele nesmírně lichoť, že ji teta bere v šití jako rovnocennou partnerku, ačkoli ještě není ani v polovině učňáku a nemá podomácku ušitý ani zlomek toho, co teta. Chtěla by se nad střihem pořádně zamyslet, což teď nedokáže. Ochotně si proto nechá poradit.

„To já vůbec netuším. Co myslíš ty?“

Ani ne o sekundu později už Marcela stojí na té jediné židli u stolu, kde běžně sedává máma, která na ni společně s tetou látku různě namotává, řasí a krabatí, aby si dokázaly lépe

představit, jak by šaty mohly vypadat. Lenka neustále pobíhá mezi obývánkem, kde si chvilku pohraje s dítětem, a kuchyní, kde stíhá vyjadřovat svůj názor k budoucí podobě šatů.

Žádná z žen si nevšimla, kdy jejich kruh narušil táta. Najednou byl uprostřed toho dění a kroutil hlavou.

„Já myslel, že se vracím domů, a tady se chystá nějaká módní přehlídka. No hele, holky, já vás vlastně ani nebudu rušit, jen bych něco malýho snědl a jdu do hospody. Jarda už je taky dědek, tak to s ním musím zapít.“

Marcela automaticky slézá ze židle, látku pečlivě složí do úhledného balíčku a odnese si ho do pokoje, kde ho uloží na bednu na peřiny vedle kazetáku. Tak ho bude mít pěkně na očích a bude se radovat pokaždé, když o něj zavadí pohledem. Z kuchyně slyší, jak máma vyslýchá tátu, takže i ona je rychle v obraze: Synovi souseda z chaty se narodil první syn, samozřejmě velká oslava bude o víkendu, ale nepočká to, to se musí zapít hned, jinak by chlapeček nemusel být zdravý. Táta s tím sice nepočítal, ale nemůže souseda zklamat, volal mu do práce, je úplně bez sebe radostí, na vnouče se těšil už dlouho, a navíc je to syn od syna, přímé pokračování rodu.

V ten moment Marcelu napadne, jestli táta taky chtěl syna a od něj syna. Nikdy o tom nepřemýšlela, jestli je pro rodiče důležité, jakého pohlaví jsou jejich děti. Ale teď to z táty vypadlo tak samozřejmě, jako by to byl nějaký automatický úkol, který chlap buď splní, nebo zklamal. Marcelu to najednou zamrzí. Vždyť se obě s Lenkou vždycky docela snažily, aby dělaly, co se po nich chce. Každý pátek před odjezdem na chatu vyluxovaly celý byt, vytřely koupelnu a záchod a vynesly smetí. Možná to nestačilo. To by vysvětlovalo tátovo nadšení z Víti. Konečně má nějakého dalšího chlapa v rodině. Ani si nevzpomene, jak reagoval, když se narodila Lenička. Jestli nějak

projevil zklamání. Pokud to tedy bral jako zklamání, Marcela si nemůže vybavit, že by kdy zaregistrovala nějakou tátovu nespokojenosti s faktem, že byl obdařen dvěma dcerami, a pak vnučkou. Na druhou stranu, možná opravdu toužil po synovi, to by vysvětlovalo, proč se před pěti lety nechal přemluvit a šel dělat mistra odborného výcviku budoucích radiomechaniků do Tesly v Hostivaři. Díky tomu je obklopen klukama od rána do pozdních odpoledních hodin. Je to vlastně naprostý protipól učiliště, kam chodí Marcela, tam jsou zase jenom holky. Možná by mohla tátu poprosit, aby zprostředkoval družbu. Musela se té představě nahlas uchechnout.

Naposledy se k tématu času jejich příchodů domů táta vyjádřil tak, že Marcele prodlouží večeři až v momentě, kdy se mladí Vlasákové – tak se jmenuje Vít a po něm i Lenka s Leničkou – odstěhují do svého. (Ona by si tedy dala pozor, aby do jejich malého bytu nerodila děti jako ségra, ale to s tátou rozebírat nechtěla.) A možnost, že se Lenka s rodinou odstěhuje, rozhodně není na pořadu dne. Vítova rodina je naprosto marná, co se týče potřebných konexí. Táta s mámou i teta se snaží, kde to jde, ale zatím nedosáhli víc než příslibu jedné členky bytové komise národního výboru na Praze 10, že pokud Vít po vojně nastoupí do Tesly a Lenka konečně začne pracovat jako zdravotní sestra – porodila přesně deset dní po maturitě –, významně je to posune v pořadníku směrem k vytouženému bytu.

To mi bude zhruba třicet, zoufá si Marcela v duchu, když se vrací zpátky do kuchyně. Táta sedí u své školkové večeře, dneska je hovězí písmenková polévka a drůbky s rýží. Spoluhodovníky mu ochotně dělají teta s Lenkou. A i Lenička sedící ve své židli, teď už zase ve tvaru jídelním, se tváří, že si společnou večeři užívá. Nikdo se nežíníruje, jídla je tolik, že se budou všichni přejídat, včetně neohlášené návštěvy. Máma si

přinesené zbytky nikdy nedá, vždycky je rozhodnutá, že když už toho tolik snědla v práci, nebude večeret, aby trochu shodila. Zhruba v deset večer ji ale přepadne tak příšerný hlad, že sní všechny rohlíky, co nakoupila na snídani, a pak rychle peče perník z prášku, aby bylo ráno co jíst.

Jen co máma Marcelu zmerčí, jde jí taky nalít dvě naběračky polévky do talíře. Písmenkovou má Marcela docela ráda. Určitě si i přidá, druhý chod si totiž odpustí. Nesnáší vnitřnosti, přijdou jí opravdu odporné, na pohled i na chuť. Máma to ví, a tak dceři k polévce rovnou servíruje rohlík, teď je ještě k mání. Položí jí talíř na poslední volné místo u stolu, před svou židli, hned vedle Leničky. Ona teď sedět nepotřebuje, bude okolo nich poletovat, a jak už se ví, ona nevečeří. Ani dnes, když je navíc na obzoru zázračná hollywoodská dieta, která určitě zatočí i s těmi případnými kaloriemi z dnešní večere. Zato Lenička papá moc pěkně, je celá maminka. Ta stíhá krmit sebe i naproti sedící dcerku.

Táta dojí a vstane od stolu, talíř samozřejmě nechává na něm, to je mámy práce. Políbí ji na tvář.

„Bylo to výborné, děkuju, Blaženko. Budu se snažit přijít domů nějak rozumně, ale znáš Jardu,“ připravuje si dopředu alibi pro pozdní příchod. Máma jen mávne rukou, táta do hospody chodí tak jednou týdně, nic, co by bylo zapotřebí problematizovat.

„Ty, Fanouši, když jdeš pryč, nech mi svoje cigára. Já už jich mám jenom pár a ty si můžeš koupit jiný,“ napadne ji najednou.

Táta jde do předsíně, beze slova vytáhne z kapsy saka své sparty a položí je vedle máminy krabičky na lince. Vesele popřeje všem hezký večer a je pryč.

Večeře je snědena, nádobí rychlými nacvičenými pohyby umyto a uklizeno, je vidět, že máma má letitý cvik. Než s pomocí Marcely a Květiných vtipných historek uklidí kuchyň,

Lenka si odbyde koupací rituál s Leničkou. To jí nebrání účastnit se i dění v kuchyni, je navyklá kroužit okolo koupelny, aby kontrolovala Leničku, cachtaající se ve vaně. Vždycky jí napustí vodu jenom na dno, ale i tak ji samozřejmě musí někdo nepřetržitě dozorovat. Dítě si ve vodě hraje mnohem líp než na suchu, s kachničkou a průhlednou plastovou koulí, která se umí stejně jako kachnička udržet na hladině. Uvnitř je voda a na ní parníček, který se při pohybu koule převrací, ale v klidové poloze vždycky skončí tou správnou stranou nahoře. Leničku to fascinuje a dokáže to podrobovat zkoušce i několik dlouhých minut. Čehož většinou Lenka využívá a žehlí plíny v původním dětském pokoji – prkno si rozloží hned u dveří, takže krásně vidí do koupelny. Kdyby se Lenička náhodou topila, jenom odhodí prkno a žehličku stranou a hned je u ní. Dneska samozřejmě nežehlí, na to je tetina návštěva příliš vzácná.

Lenička je vykoupaná a oblečená do froté dupáček na spaní. Dostává ale záchvaty vzteku, když se ji Lenka pokouší odnést do pokoje a uložit do postýlky.

„Já vůbec nevím, co s ní. Tolik jsem doufala, že dneska rychle usne,“ zní Lenka tak nešťastně, až je jí Marcelle líto. Naprosto ji chápe, teď totiž začne opravdový večírek. Táta vyklidil pole. Ne že by to byl nějaký kazič zábavy, ale přece jen, když u toho není, povídají se trošku zábavnější historky. Teta jich má v zásobě vždycky neuvěřitelné množství. A Lenka o to přijde, protože bude sedět vedle postýlky a marnit čas vrácením dudlíku do pusinky, odkud ho Lenička okamžitě vyplivne, aby mohla z plna hrdla ječet.

Marcela evidentně není jediná, komu se Lenky zželelo, protože i máma pronese: „Tak ji ještě chvílku nech, ať si hraje v obýváku.“

„Myslíš?“ ujišťuje se Lenka a do hlasu jí přitom prosakuje naděje, že by si dnes pro sebe přece jen mohla urvat alespoň kousek mimořádného večera.

„Víš co, otevřeme jí ten spodní šuplík v obývací stěně, jak tam mám ručníky,“ navrhuje máma velkoryse a vzápětí vysvětluje Květě: „Holka miluje, když může krámovat věci ven ze šuplíků. Dá na chvíli pokoj, protože tím se vždycky krásně zabaví.“

Lenka nečeká ani minutu a běží navržený scénář realizovat. Marcelu překvapí, jakou rychlost je její objemné tělo schopné vyvinout, téměř okamžitě je totiž zpátky v kuchyni a tváří se radostně.

Sklenky na víno už stojí na stole, máma vytahuje z lednice lahev sklepmistra, kterou má vždycky v zásobě. Nikdy neví, kdy ji sestra přijde navštívit, tak je raději připravená.

Svou sklenku obdržela i Marcela. Ale zatímco teta a máma si budou dolévat, dokud z litrové lahve bílého vína bude co, ona ani její starší sestra víc nedostanou. Marcela je na to mladá a Lenka zase musí počítat s nočním vstáváním. Lenička se teď často budí a vyžaduje i uprostřed noci sunar. Lenka to řešila i s dětskou doktorkou, ale prý je to normální, vydá teď hodně energie, jak začala chodit, a hlad ji v noci budí. Zase se to prý usadí a bude spát celou noc, chce to jen trošku trpělivosti. Té, jak se zdá, Lenka moc nemá. Marcela ji podezírá, že v noci schválně připravuje sunar co nejhlasitěji, aby si i zbytek rodiny užil pocitu probuzení uprostřed hlubokého spánku.

Kdyby byl doma táta, určitě by proti podávání alkoholu mladší dceři protestoval. Ale teta Květa by ho usadila argumentem, že „přece nechce, aby mu tu holku opil první trouba na zábavě. Musí vědět, co s ní víno dělá. A jak jinak to zjistí, když ji v bezpečí domova nenecháme ani ochutnat?“

Marcele ani náhodou nepřijde reálné, že by ji rodiče pustili na zábavu. Konají se každý víkend ve vesnici vzdálené asi dva kilometry od jejich chatové osady. Marcela tam byla asi

dvakrát (samozřejmě tajně) loni o prázdninách, když dokončila základní školu a na chatě měla kamarádky ze třídy. Hudba jí ale moc nevyhovovala a ani kluci ji nezaujali. Většinou měli dlouhé vlasy, džíny a džínové vesty na holém těle. Nejdřív na ni a kamarádky pokřikovali, ať si s nimi jdou dát panáka, ale než se šuškaním domluvily, jestli jo nebo ne, kluci už leželi pod tíhou alkoholu na trávě daleko od tanečního parketu. Ovšem něco neskutečně přitažlivého se tam přesto dělo. Závan opravdového života, konverzace s klukama, se kterými by sice asi chodit nechtěla, ale zároveň jí lichotil jejich zájem o kontakt.

Marcela si řuká s ostatními ženami svou skleničkou s vínem. Pochází z máminy svatební výbavy, kterou dostala od svých rodičů. Je z broušeného skla, celkem mohutná, takže to vypadá, že je v ní víc vína, než ve skutečnosti je. Marcela musí upíjet pomalu, aby jí to vystačilo na celou dobu večírku. Tetě bude doléváno průběžně podle spotřeby, takže se nikterak neomezuje a vína si lokne, jako by to byla voda. Zapálí si další cigaretu, stejně jako máma a Lenka.

Květa chvilku přemýšlí, pak podá své kožené pouzdro s feminami Marcele.

„Já myslím, že by sis klidně jednu mohla dát. Vždyť už ti bylo šestnáct. To už se normálně kouřit může,“ komentuje, možná spíš pro mámu. Marcela to tak chápe, protože se na ni podívá s tázavým výrazem. Když se jí dostane souhlasu v podobě pokrčení ramen, radostně si od tety jednu cigaretu vezme. Samozřejmě to nebude ta první v jejím životě. Kouří od prváku, stejně jako všechny spolužačky. Ne moc, jednu před školou, než ji otevrou, a pak občas pár odpoledne, když se jde někam po vyučování, což nebývá často. Doma o tom samozřejmě nereferuje. Cigarety jí vlastně ani nijak zvlášť nechutnají. Ale je důležité zapadnout, jak mezi spolužačky, tak teď mezi dospělé ženy.